

Мукачівський державний університет
Кафедра психології
Поморський університет в Слупську
Малопольський державний університет імені Вітольда Пілицького в Освенцімі
Університет прикладних наук в м. Ельблонг
Пряшівський університет
Мукачівська міська рада
Волинський національний університет ім. Лесі Українки

Становлення особистості: персоногенетичний контекст

Збірник тез доповідей

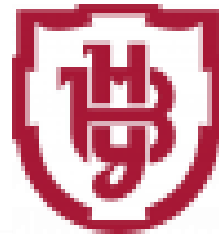
II Міжнародної науково-практичної
конференції

Україна, Мукачево
23-24 квітня 2024 р.

Ministry of Education and Science of Ukraine
Mukachevo State University
Department of Psychology
Mukachevo City Council
Volyn National University named after Lesya Ukrainka
Pomeranian Academy in Slupsk

 Akademia
Pomorska
w Slupsku

Personality Formation: Personogenetic Context

Collection of theses

Mukachevo
April 23-24, 2024

УДК 37.015.3:159.9:81'233:373.3.011.3-057.874(043.2)

БАРЧІ Б. В.
к. психол.н., доцент
Мукачівський державний університет
КАПАЦ А.
здобувач спец. 053 «Психологія»
Мукачівський державний університет

ПСИХОЛОГІЧНА ХАРАКТЕРИСТИКА РОЗВИТКУ МОВЛЕННЯ У ДІТЕЙ МОЛОДШИХ ШКОЛЯРІВ

Розвиток мовлення у дітей молодших школярів – це складний процес, що включає в себе вивчення нових слів, вдосконалення граматичних навичок, розвиток мовної культури та здатність висловлювати свої думки більш складно. Діти на цьому етапі також активно вчаться розуміти контекст і використовувати різноманітні мовні структури для вираження своїх ідей.

Мовлення є важливим інструментом спілкування, обміну ідеями та передачі інформації. Від перших днів шкільного життя діти починають відчувати потребу в спілкуванні, умінні говорити чітко, логічно та виразно.

У молодших школярів розвиток мовлення відображається у декількох аспектах. Діти активно збагачують свій словниковий запас та вдосконалюють вміння використовувати більш складні граматичні структури. Вони починають набувати різних навичок та умінь в читанні і письмі, це є важливим елементом комунікації [2].

Психологічно цей процес супроводжується формуванням уваги, сприймання, пам'яті та асоціацій, які допомагають дітям розуміти і використовувати мову в різних контекстах. Такий розвиток мовлення сприяє не лише зовнішній комунікації, але й внутрішньому розвитку дитини, допомагаючи їй висловлювати свої думки і почуття, за допомогою мовлення.

Підґрунтям теорії розвитку мовленнєвої діяльності стало концептуальне положення В.Гумбольдта. У шкільному віці діти продовжують вдосконалювати своє зв'язне мовлення. Вони свідомо вивчають граматичні правила для формування вільних висловлювань і повністю оволодівають звуковим аналізом та синтезом. На цьому етапі також стрімко розвивається писемне мовлення. Таким чином, мовленнєвий розвиток дитини представляє собою складний і тривалий процес [1].

Ефективний розвиток мовлення дітей значною мірою визначається урахуванням сучасних психологічних та психолінгвістичних даних. Термін «зв'язне мовлення» використовується у трьох контекстах. Він охоплює процеси, дії мовця та слухача, а також послідовний виклад і сприймання думок і знань однією особою.

Фаза експресивного розвитку - це етап у розвитку мовлення дитини, коли вона починає активно вживати мову для вираження своїх думок, емоцій і потреб. В цей період дитина розвиває свій словниковий запас, вдосконалює

граматичні навички та вчиться виражати свої ідеї і бажання більш точно й емоційно.

Фаза експресивного розвитку відноситься до етапу розвитку мовлення дитини, коли вона активно використовує мовлення для вираження своїх думок, емоцій та потреб. Під час цієї фази дитина розширює свій словниковий запас, вдосконалює граматичні навички та вчиться використовувати мовлення для вираження своїх ідей і уявлень.

Діти молодшого шкільного віку активно вживають мовлення для вираження своїх думок, емоцій та потреб. Вони розширюють свій словниковий запас та вдосконалюють граматичні навички [3].

Розвиток мовлення у дітей молодшого шкільного віку є складним і багатогранним процесом, який включає в себе не лише формування лексичного запасу та граматичних навичок, але й соціальні, емоційні та когнітивні аспекти. Ключовими аспектами психологічної характеристики розвитку мовлення у дітей молодшого шкільного віку є: фонематичний розвиток, словниковий запас, сприйняття тексту, комунікативні навички, соціальна адаптація, емоційний аспект, когнітивний розвиток.

У перших роках школи діти активно розвивають навички розрізнення та вирізнення окремих звуків (фонем) у мовленні, що стає основою для правильного вимовлення та розуміння мовлення. Протягом молодшої школи діти постійно поповнюють свій словниковий запас, вивчаючи нові слова, їх значення та вживання в різних контекстах. Діти навчаються правильно будувати речення, використовуючи різні частини мови, відмінювання, часи та інші граматичні конструкції. У цьому віці діти розвивають здатність сприймати та розуміти текст на різних рівнях - від окремих слів до загального змісту. Діти вчать висловлювати свої думки, розділяти інформацію та взаємодіяти з оточуючими за допомогою мовлення. Розвиток мовлення також пов'язаний зі здатністю дитини взаємодіяти з однолітками та дорослими, розуміти правила спілкування та культурні норми. Мовлення допомагає дітям висловлювати свої почуття та емоції, розуміти почуття інших людей та емоційний контекст комунікації. Вивчення мови сприяє розвитку когнітивних процесів, таких як увага, пам'ять, мислення та уява.

Ці аспекти взаємодіють між собою, створюючи комплексний процес розвитку мовлення у дітей молодшого шкільного віку. Важливо надавати дітям можливості для вправлення та вдосконалення цих навичок у школі, вдома та у спільноті.

Список використаних джерел

1. Загальна психологія: навчальний посібник / О. Скрипченко, Л. Волинська, З. Огороднійчук, Т. Зелінська, Т. Лисянська, Н. Співак, Н. Зубалій, І. Булах, О. Артемчук, Л. Зінченко, В. Власенко, О. Ільїн, Н. Абрамян, О. Гоголь. Київ: АПН, 2002. 464 с.

2. Повіренна І., Павлюк Р. Психолого-педагогічний супровід молодших школярів з порушенням мовлення в умовах спеціального закладу освіти. *Педагогічна освіта: Теорія і практика. Психологія. Педагогіка*. 2023. Вип. 40(2). С. 85–92.

3. Ільїна Н. М. Проблеми мовлення в українській психології (на матеріалі наукової спадщини Б.Ф. Баєва та І.О. Синиці): автореф. дис. ... канд. психол. наук: 19.00.01. Глухівський державний пед. ун-т. Київ, 2003. 20 с.

УДК 378.147:37.011.3-051(4)(043.2)

БЕРНАТОВА Р.
PhD, доктор філософії у галузі педагогіки, професор,
Пряшівський університет
ТОВКАНЕЦЬ Г. В.
доктор педагогічних наук, професор,
завідувач кафедри теорії та методики початкової освіти,
Мукачівський державний університет

РОЗВИТОК ПРОФЕСІЙНОЇ МАЙСТЕРНОСТІ МАЙБУТНЬОГО ПЕДАГОГА В УМОВАХ ЄВРОПЕЙСЬКОГО ОСВІТНЬОГО ПРОСТОРУ

Забезпечення сталого розвитку та удосконалення системи вищої освіти, визнання її у європейському і світовому просторі в контексті забезпечення якості є пріоритетною стратегією університетської освіти. Зазначимо, що у світлі Цілей сталого розвитку Організації Об'єднаних Націй європейська освітня політика полягає у розробленні стратегії щодо майбутньої освіти та професійної підготовки у європейських країнах. Мета, чітко сформульована ООН, свідчить: до 2030 року забезпечити високоякісну, доступну, інклюзивну та гендерно-рівну освіту [4; 5]. Пріоритетним завданням є розширення комунікаційних технологій, технічних, інженерних та наукових програм у галузі освіти. Ці цілі мають бути досягнуті за допомогою міжнародного співробітництва у підготовці вчителів.

Європейський освітній простір у сфері підготовки педагогічних кадрів та розвитку їх професійної майстерності формується на основі «довіри, взаємного визнання, співпраці та обміну передовим досвідом, а також мобільності та зростання», що має бути реалізовано до 2025 року, рjrhvtf за допомогою таких ініціатив [5]:

□ зробити мобільність у навчанні реальністю для всіх, наприклад, шляхом подвоєння кількості студентів та викладачів, які беруть участь у міжнародній мобільності через програму Erasmus+. Передбачається мобільність до 500 000 учнів шкіл, довгострокова мобільність стажистів та практикантів із кількістю учасників до 500 000 осіб, включаючи 45 000 практикантів чи стажистів із довгостроковими програмами підготовки. Важливим є надання інклюзивного доступу до мобільності в рамках Erasmus+, оскільки стипендія/фінансування, що виділяється студентам, зазвичай не покриває всіх їх витрат;

□ усунути перешкоди для визнання кваліфікацій, забезпечивши більшу прозорість і більш повне та оперативне визнання національних дипломів країн ЄС в інших європейських країнах за допомогою реалізації «Сорбонського процесу», покликаною полегшити взаємне визнання країнами національних

РЕВНОЩІВ У ПАРТНЕРІВ

ЧЕКАН О. І., СІКОРА Д. А.	ПСИХОЛОГІЧНЕ БЛАГОПОЛУЧЧЯ ЗДОБУВАЧІВ ОСВІТИ З ОБМЕЖЕНИМИ МОЖЛИВОСТЯМИ В РЕАЛІЯХ СУЧАСНОСТІ	93
ЯМЧУК Т. Ю., ДОЛИНАЙ М. І., КУЛАКОВА С.	ВІЙНА ЯК ФАКТОР ВИНИКНЕННЯ СТРЕСУ СЕРЕД ПІДЛІТКІВ	95

СЕКЦІЯ 4.

**ІННОВАЦІЙНЕ ОСВІТНЄ СЕРЕДОВИЩЕ СУЧАСНОГО ЗАКЛАДУ ВИЩОЇ
ОСВІТИ**

ALEKSANDROVICH M.	NURTURING RESILIENCE: PSYCHOLOGICAL SUPPORT FOR UKRAINIAN STUDENTS IN ROMERANIAN UNIVERSITY IN ŚLUPSK	97
БАРЧІ Б. В., КАПАЦ А.	ПСИХОЛОГІЧНА ХАРАКТЕРИСТИКА РОЗВИТКУ МОВЛЕННЯ У ДІТЕЙ МОЛОДШИХ ШКОЛЯРІВ	99
БЕРНАТОВА Р., ТОВКАНЕЦЬ Г. В.	РОЗВИТОК ПРОФЕСІЙНОЇ МАЙСТЕРНОСТІ МАЙБУТНЬОГО ПЕДАГОГА В УМОВАХ ЄВРОПЕЙСЬКОГО ОСВІТНЬОГО ПРОСТОРУ	101
БРЕЦКО І. І., АНТАЛИК Е., СТЕЦЕНКО А.	ТРАНСФОРМАЦІЯ НАВЧАЛЬНОГО СЕРЕДОВИЩА СУЧАСНИХ ВУЗІВ: ВИКЛИКИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ	103
ВОРОНОВА О. Ю., ЧИЖЕНКО Г.	ПСИХОЛОГІЧНІ ОСОБЛИВОСТІ РОЗВИТКУ МОВЛЕННЯ ДІТЕЙ ДОШКІЛЬНОГО ВІКУ	105
ГАБА І. М.	ОСОБЛИВОСТІ ПРОЄКТУВАННЯ ОСВІТНЬОГО СЕРЕДОВИЩА ЗВО: СОЦІАЛЬНО- ПСИХОЛОГІЧНИЙ АСПЕКТ	107
ГАРАПКО В. І., ПОДОЛЯНУ В.	ОСВІТА ЦЕ І СУСПІЛЬНА І ПРИВАТНА ВІДПОВІДАЛЬНІСТЬ	109
HERTSOVSKA N., ВОРКО І.	STUDENT-CENTEREDNESS AS A CORE APPROACH TO TEACHING IN HIGHER EDUCATIONAL ESTABLISHMENTS	110
КОСТЮ С. Й., АЛМАШІ С.	ПСИХОЛОГО-ПЕДАГОГІЧНІ АСПЕКТИ ДІАГНОСТИКИ ТА РОЗВИТКУ ТАЛАНТІВ У МОЛОДШИХ ШКОЛЯРІВ	112
КОСТЮ С. Й., МЕНЬКО Р.	СОЦІАЛЬНО-ПСИХОЛОГІЧНІ АСПЕКТИ СТАВЛЕННЯ МОЛОДИХ ЛЮДЕЙ ДО ЗДОРОВ'Я В ЗАЛЕЖНОСТІ ВІД ЇХНЬОГО ЕКОНОМІЧНОГО СТАТУСУ	114

МУКАЧІВСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

89600, м. Мукачево, вул. Ужгородська, 26

тел./факс +380-3131-21109

Веб-сайт університету: www.msu.edu.ua

E-mail: info@msu.edu.ua, pr@mail.msu.edu.ua

Веб-сайт Інституційного репозитарію Наукової бібліотеки МДУ: <http://dspace.msu.edu.ua:8080>

Веб-сайт Наукової бібліотеки МДУ: <http://msu.edu.ua/library/>